

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Linda Mariana, Sive De B. Virgine Lindensi

Clagius, Thomas

Coloniae Vbiorvm, 1659

IV. Etjam inter plurimas Aedes sacras, sacellum cum Tilia Mariana ab
Haereticis excisum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11544

rum erimus. Quæ tu cum Magistro dixeris, occidet te; sed tu te mortem esse meritum, vel illo loco ac tempore (& revocavit illi certa ab ipso patrata facinora) memineris. Cæterum evenerunt omnia uti prænuntiata sunt. Faber enim cum Mariæburgi Ordinis Magistrum commonuisset, de ponte in profluentem ab eo præcipitatus est: succedente verò tempore, Theutonici cupiditatum in primis suarum servi, à fide & Ordine desciverunt, & unâ omnibus Prussiz provinciis exciderunt.

C A P U T IV.

Inter plurimas Aedes sacras, etjam sacellum cum Tilia Mariana, ab Hæreticis excisum.

PRæclarè S. Augustinus (a) omnes Ecclesiæ Catholicæ hostes, & inter eos, principe loco, Hæreticos, Torrentibus comparat. Ut enim Torrens quis, quanquam non sine multo strepitu, ac tumultu gravi, undas præcipitat; & tamen undæ, ut interdum magnæ sint, diurnæ esse non possunt: adeo ut Torrens, prius quàm videri, observari, timerivè interdum cæperit, nullo propè relicto sui vestigio videatur desisse esse. Ad eum profus modum sectæ, sectarumque architecti, præter expectationem, magno secum strepitu verborum, populorumque tumultu interdum ostentant; cum ecce subito, & ipsi, & ipsorum memoria, juxta divinum carmen, cum sonitu perit! Exundarunt non rarò hujuscemodi sectarum Torrentes in Prussiam; nam & circa Annum Domini M. CCCXXII. sub decimoquarto Ordinis Magistro Wern-

(a) in Psalm. 109.

Wertero ab Vrſelen, quidam Enthufiaſtae, viridiſ
 Andreae Cruce palliſ candidiſ intertexta ſpectabi
 les, pecuniam ſub ſpecie recuperandae Palaſtinae o
 mungebant: & ſub Conrado Wallenrodt viceſimo
 primo Magiſtro, Albigenſes Duce Leandro Medici
 nae Doctore, à Gallia ſub Annum Domini m. ccc. cxx.
 & Wicleſi ſectatores ſub viceſimo quinto, Ordini
 Magiſtro Michaële Kuchmeiſtero, circa Annum
 ccc. cxv. in Pruſſiam uſque perreptarunt. Veru
 hi, & quidam iſſ affines, nihil niſi Torrentes exigui
 & tempore admodum exiguo perſtrepenſes fuiſſe
 viſi ſunt. At verò eluuiſ illa, quae per Albertum, Al
 bertiſque combennoſes Ordiniſ Theutonici militeſ
 à Luthero, & Germanicis Lutheranæ ſectae lacuniſ
 latiùſ ſe, quam ullae ſuperiores, in Pruſſiam diffuſae
 Torrens quidem, ſed paulò vaſtior atque recentior
 erat: quippe, qui ſupra privataram aedium homi
 numque ruinas, plurimorum Temploꝝ, Mona
 ſteriorum, aut (ſi perſtingere eouſque non potuiſſet)
 Theſaurorum Eccleſiae immanem fecit vaſtitateſ.
 Nam, ut alia nunc praetereamus loca, intra uniu
 duntaxat Regiomonti pomaria, quot, quae lo, Te
 pla, aut penitus ſubruta? aut in profanoſ uſuſ uerſae
 aut prorsum ſunt expilatae? Audiamus vel ex aduerſi
 caſtris, jam non omnino vanum teſtem Miſlenteſ.
 In ea, quam hinc (a) diſcuſſit Proceſſione, praeter
 Temploꝝ, quae etiamnum Regiomonti ſuperſunt, re
 cenſet Templum *Divae Mariae Magdalena*. At ubi
 nunc, aut quid eo tandem factum? *tam*, ut ille (b) in
 quit, *eſſe deſiit*. Poſſetne vel locus, vel aliquod ejuſ
 Tem

(a) lib. I. cap. II. (b) pag. c. 3.

Templi vestigium adhuc monstrari? *Sicum*, inquit idem, fuerat propè Arcem, ubi locorum Moneta nunc cuditur. Enim verò præclare! & fortasse etiam ad Evangelii normam! Nam & Christus Dominus (a) in Templo ementes, & vendentes, & Numularios invenit: ac hic insuper etiam æs & Moneta mudentes invenit. Nunquid & hinc, uti ibi quoque fecerat, aliquando, *Eucier*? an fortè necdum confecit quasi *st. gellum defunctuli*? Aut, non possunt fortasse Numularii dici, qui Numos cudunt? aut nondum satis viderur conversa in domum negotiationis (in qua Moneta jam cuditur) Domus Orationis? Et quid est aliud Mammonæ servire? Nimirum hujuscemodi Pænitentiae fructus, & lacrymas, & gemitus, & singultus pænitentis Magdalena, reperiri secundum Prædicantium Evangelium oportuit, in Templo Divæ (ut etiam Mislenta appellat) *Maria Magdalena*. Quid verò reperiemus itidem Regiomonti, in Templo S. Crucis? *Templum S. Crucis*, inquit loco citato Mislenta, etiam profanatum, ac conflagrans aenei Tormenti, machinisq; bellicis destinatum, propè portam Crucis nuncupatam. Ne hoc quidem extra, aut contra Evangelii prædicantici amissim. Crux Christi fuit semper, & est, Dæmonum omnium & Interni Tormentum. Quid jam Tormento hujusmodi opus iis, qui secundum vatem (b) gloriando dicunt, *Percussimus sados cum Morte, & cum Inferno fecimus partem*? Alia igitur Tormenta non in Dæmonum, vel Interni, sed in hominum Ecclesiaeque Christi ruinam, oportuit Prædicantes ordiri. Sed nunquid oportebit eisdem quoque id, quod Dominus per eundem

(a) *Matt. 21. Ioan. 2.* (b) *Isaia 28. 15.*

eundem Vatem v. 18. decrevit, audire? *Delebitur factum vestrum cum morte, & pactum vestrum cum Inferno, non stabit?* Denique, ut Templum D. Barbaræ, Templum item Bernardinorum, de quo Hennebergerus (a) aut Templum Virginum Benedictinarum, de quo idem (b) &, si quæ insuper Regiomonti fuerunt missa hoc loco faciamus, quid in ipso Spiritus Sancti Templo reperiemus? *Hodie*, inquit idem Mislenius, *usus factorum, & lanionum, in veteri oppido, prope portam Lobnicensem visitur cessisse.* Egregiè verò, & ad ejectionem Evangelii libellam examussim! Non decebat Domum DEI secundum Evangelium Christi (c) fieri *spelæam latronum*: at secundum Prædicantum Evangelium, dum, decet ipsius sanctissimi Spiritus, veri utriusque Domum, fieri & esse adhuc domum lanionum & factorum? Et quis istam barbariem, ne dicam ferocitatem, & quis animis oculisvé aspexerit? Ne ipsi quidem, quorquor ad humanitatem inter eos ut cuncti exculti sunt, possunt aspicere. Triginta circiter annos, cum in eodem Spiritus S. Templo, inter Macella & lanionum officinæ reficerentur vel auferentur, sepulcrorumque illic quondam Christianorum ossa plaustris aliò deportarentur, Bernardus Derschovius, qui in veteri civitate id temporis pedopastorem agebat, nō potuit, tantâ, ne quid gratiam dicam, hominum insolentiâ, non commoveri maxime; & ipsis Regiomontanis, qui sepulcrorumque defunctorum ossibus, suam inviderent, ut aliud tem, dira quæque aut ipsas diras non denuntiarent.

Atque hæc Regiomonti cum patrata sint, quæ piland

(a) pag. 283. (b) 237. (c) Matt. 21. 13.

aliis per civitates, oppida, villasque structis olim Templis; quid sacris locis, quid Lindæ denique Marianæ, ejusdemque sacello factum puremus? si Joanni Leoni Canonico Gurstadiensi libro 7. historiarum M.S. (a) &, quem ille authorem testemque oculatum sequitur, Simoni Grunau, fido illius ævi, ut diximus, historico, fides habenda; sicubi Tempia everfa non fuerunt, fuerunt tamen strenuè expilata: nisi fortè civitates ipsi expilantium conatibus alicubi obstiterent. Nam agebant civitates, quemadmodum authores citati scribunt, Christum neminem ad fidem coegisse, uti ipsi facerent; scire se utique, non tam fidei causâ, rem institutam, quam suppellectilis Ecclesiasticæ emungenda. Porro duobus, ad sacrilegas istiusmodi rapinas, vulturiis potissimum usi feruntur apostatæ Crucigeri; videlicet Erhardo Queis Pomelaniensi Pseudoepiscopo, de quo plurima Grunau memorat; & Fratre quodam, dicto Domino ab Heideck; qui è Canonico Bambergensi Ordinem Theutonicorum fertur ingressus fuisse. Uterque, quò facilius raperet, vel nervos bellorum contra Polonos gerendi, Magistro Ordinis necessarios, prætexebat; vel minimè necessariam, imò supereruatam, ac planè hypocriticam in Ecclesiis divinoque cultu pompam, abolendam clamitabat: re autem veteri quæquam verò immane illud avaritiæ barathrum, rationis quæ è civitatum, vicorumque Templis opes (quæ nihil aliud, quàm aurum, ut est in proverbiiis, Tholosanorum sunt) explere nequaquam possent, Monasteriis expilandis, Monachisque dissipandis manus admota sunt.

M

(a) pag. 705.

ta sunt.

ta sunt. Ut enim loco citato historia prosequitur, dicens Frater Heideck, frustra se cum oppidis expostulans aggressus est Gerdaviense, Velaviense, Tilsense, Heilbeilense, & Patollense Monasteria; & quae in eius recessibus inclusit: ordinavitque in singulis Monasteriis tres solum Monachos, qui manerent; omnibus aliis, pro mendacitate, expulsis; & ut tres illi Monachi sibi unum vicarium stanneum fieri curarent, ad explendam suam hypocrisis: nec quempiam alium reciperent, in ordinem; neve cum divagarentur, spem suam projicerent in Deum qui liberaturus esset. Hunc igitur miserandum in modum, in dirissima illa haereseon eluvione, Monasteria, Tempia, aliaque sacra Aedes, vel funditus exciderentur, vel expilarentur; quid mirum si Lindaburgiana ejusque sacellum eidem fuerit obnoxium tempepestati? Jam alias (a) abunde spectavimus, Praedicantibus, & Praedicatorum filiis, illam DEIPARAEDEM, omni temporum momento, salem sudemque oculis fuisse: illi proinde, homines scilicet religiosissimi, parcerent, qui caeteris, infra illius famam venerationemque longè positus, minimè potuerunt perire? Ego verò minimè dubitem, quemadmodum Catholicorum, & omnium piorum oculi, ad Lindaburgicam DEIPARAEDEM, praeter omnibus lacris in Prussia maximè semper fuerunt intenti; ita illos sectarios obliqua tuentes hircos, nusquam prius, quam ad eandem respexisse; & simul, atque respexerant, duce oculos ponere manus sacrilegas fuisse securas. Admodum igitur facinorosissimorum hominum manus, & rudimenta aut excisa Tiliâ Marianâ, propè ipsa sacellidamenta sedibus suis emota sunt.

(a) lib. I. cap. 3.